

Lokal Ekonomisk Analys

LÅNGARÖD SOCKEN

Vad är en LEA och varför är den viktig?

“En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredställa sina behov”

Med en LEA får vi en beskrivning av vårt lokalsamhälle som kan utgöra grunden för en alternativ och hållbar ekonomisk utvecklingsstrategi. Den utgör även ett underlag för en lokal handlingsplan för hållbar utveckling. Hållbar tillväxt handlar inte enbart om miljö, klimat och energi utan också om att förändra samhällets ekonomi, att stärka medborgarnas inflytande över ekonomin.

När LEA verktyget utvecklades från början handlade det främst om ideér för att stärka den lokala ekonomin genom att skapa fler arbetstillfällen, nu kanske den används mest för att sträva mot en hållbar utveckling av lokalsamhället.

I den här LEAn fokuserar vi på lanthandeln och dess behov att finnas kvar och utvecklas. Men tanken är att ha ett öppet dokument som kommer att kunna modifieras och fördjupas med tiden utifrån behoven i bygden och även utifrån vad vi vill kunna påverka lokalt.

Kanske är det så att befolkningen växer och då även behoven av transport ökar? Vi kanske behöver skapa en mötesplats där olika generationer möts och tar tillvara på den lokala historien? Vi kommer kanske fram till att det finns ett stort utbud av service som vi behöver kommunicera och bestämmer oss för att skapa en servicepool där man utbyter tjänster?

Allt det här kan leda till starkare inflytande över vår lokala ekonomi och det är därför LEAn som verktyg är viktig.

Landskapet i Långaröd Socken är ett småskaligt, varierat jordbruks- och beteslandskap. Äldre spår av inhägnader, jordkällare och ruiner av torp skymtas i de täta storskaliga granskogarna, i blandskogarna, bokskogarna och på kalhyggena. Spår som berättar om en tid innan industrialismens linjära storskalighet. En äldre tid som inte ska idealiseras men viktiga erfarenheter och kunskap ska omhändertas. Före industrialismen var de flesta varor i Långaröds socken producerade lokalt, det fanns skräddare, slaktare, snickare, skomakare och smed. Maten odlades lokalt utan långa transporter och en stor grad av självhushållning praktiserades.

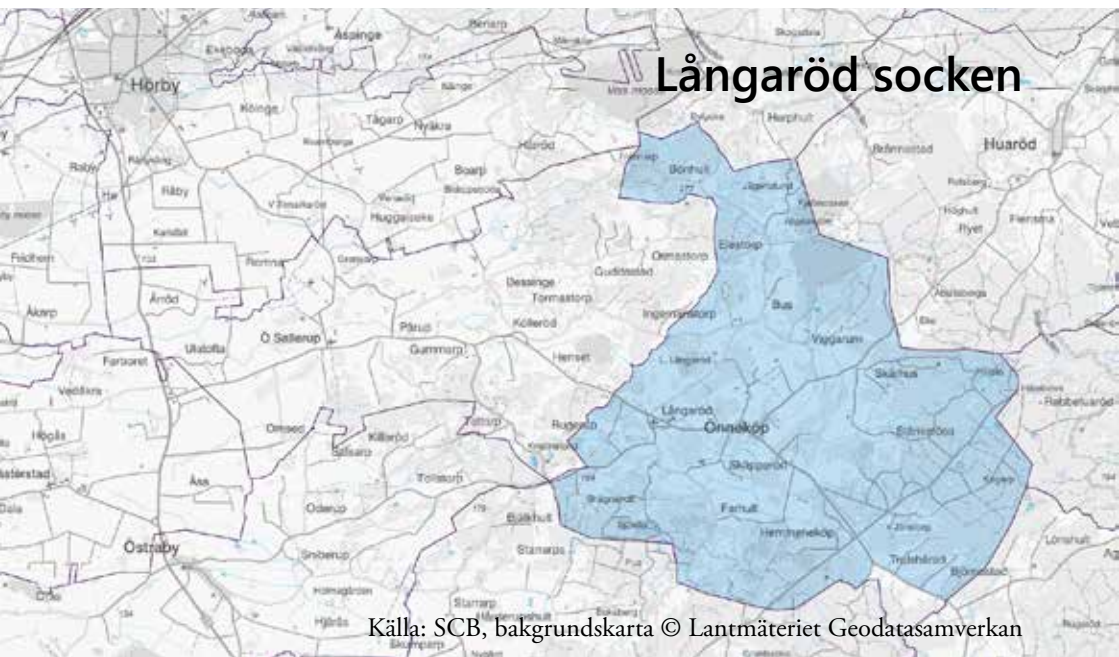
Önneköp

Önneköp är en liten by i mittskåne med cirka 200 invånare belägen i Långaröds Socken i Hörby Kommun. Här finns Lanthandel, bageri och Thai restaurang, ett värdshus, en butik samt två museum.

I Långaröd, ca en kilometer från Önneköp finns Långarödsskolan med klass 0-6, och det finns även förskola i byn. Önneköp har ett rikt föreningsliv som samverkar för att skapa en levande bygd. I källaren till lanthandelsmuseet verkar en medlemspub som öppnar varje fredag.

Kommunal transport finns under veckodagarna från 06.30 till 09.30 med en paus på förmiddagen och avgår från torget i Önneköp. Lanthandeln är ombud för DHL och Schenker (paket), Apoteket samt Systembolaget.

Under sommaren finns mycket turism både i form av sommarboende och besökare från bland annat Danmark och Tyskland samt pensionärer som kommer på dagsutflykter för att besöka museer, den lokala butiken, lanthandeln och kanske fika på bageriet.. Vi har även många cyklister och mc-entusiaster på våren och ända in på hösten då dom fina kringelikrok vägar na besöks flitigt och ett av dom obligatoriska stoppen är just bageriet i Önneköp.

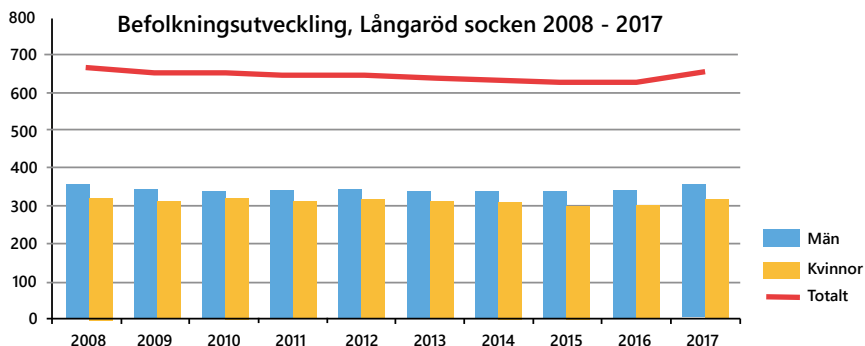
Önnköping finns belagt i ortnamnsregistret på 1570-talet. Den lilla byn, bestående av några enstaka gårdar, låg norr om den nuvarande byn, och flyttade under 1800-talet till ett bättre läge vid vägkorset. Ett nytt Önnköping där gårdarna placerats längs vägsträckningarna uppstod.

Under senare delen av 1800-talet och början av 1900-talet tillkom fler gatuhus, olika hantverkare, en lanthandel och en valskvarn. Den nya byn växte om det gamla sockencentrat i Långaröd och blev ett centrum för närområdet med två banker, frisör, fotograf och flera butiker. Under andra halvan av 1900-talet lämnade många byn för bättre villkor i de omliggande städerna, men Önnköping har idag åter en växande inflyttning och byn erbjuder ett stort urval av service för sin storlek!

Långaröds socken - nuläge

Totalbefolkningen 2017 var **650 invånare** uppdelade i **301 hushåll**.

Hur gamla är vi?

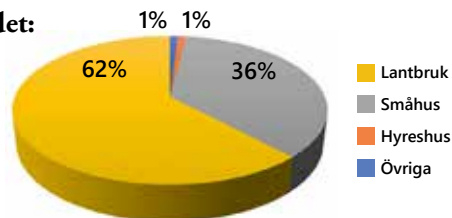
Åldersklassen 45-64 är störst följt av åldersgruppen 25-44.

Befolkning 2017-12-31 i åldersklasser							
Kön	Ålder						Totalt
	0-6	7-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Män	24	38	30	73	107	74	346
Kvinnor	17	25	32	76	95	59	304
Totalt	41	63	62	149	202	133	650

Området har haft en något negativ befolkningsutveckling. Under de senaste 10 åren har den minskat med 20 personer, men de senaste två åren pekar kurvan uppåt. Den lokala skolan har under omgångar varit hotad med att stänga ner. I början av året 2017 fanns 66 elever mellan årsklass 0-6 i Långarödsskolan. År 2018 var summan uppe i 88. Alltså en ökning på 25%. Detta går i linje med en ökad inflyttningstrend.

2017 fanns 640 fastigheter i området:

274 lantbruksfastigheter,
338 småhusfastigheter
3 hyresfastigheter
25 övriga fastigheter.
Antal bebodda fastigheter är 269.
(källa fastighetstaxeringsregistret)

Antal bebodda fastigheter i området

De flesta byggnader som är bebodda består av småhus.
Bebodda lantbruksfastigheter utgör 36 % av alla bebodda fastigheter.

Den här servicen har vi idag

- Daglivarhandel
- Ombud för apotek
- Ombud för systembolag
- Ombud för DHL och Schenker
- Bageri och Thai restaurang
- Vårdshus
- Skola
- Förskola-Dagis
- Kollektivtrafik
- Återvinningsstation

Inom turism

- Kulturvandringar
- Lanthandelmuseum
- Kannibalmuseum
- Bed and Breakfast
- Vandringsleder
- Cykelleder
- Idrottsplats
- Yangtorp

Föreningsliv

- Idrottsföreningen
- Byaföreningen
- Levande Önnköping
- Mosseföreningen
- Blau rög

Hur försörjer vi oss?

Pendling till arbetet

72% av dom som arbetar pendlar ut från området.
31% av dessa arbetar i övriga Hörby kommun.
44 personer arbetspendlar in till området.

Största näringsgrenarna sorterat efter antal arbetstillfällen:

Jordbruk/skogsbruk och fiske
Fastighetsverksamhet
Utbildning
Vård och omsorg
Information och kommunikationsverksamhet
Tillverkning (Bageriet)
Yangtorp
Transport
Uthyrning/fastighetsservice/resetjänster/andra stödtjänster

Arbetsplatser och företagande

Området har **158** registrerade företag (2018)
Av dessa är **148** egenföretag utan anställda.

Inga företag har fler än 10 anställda. Vår bygds företagande bygger på småskalighet och enskilda entreprenörskap.

**Bygdens totala köpkraft består av 96.019.000 kronor.
Delat per hushåll är det 319.000 kronor om året.**

Pengarna lägger vi på (per hushåll) per år:

Livsmedel:	37.961;-
Utemåltider:	10.655;-
Alkohol:	3.190;-
Förbrukningsvaror:	6.125;-
Hushållstjänster:	23.287;-
Kläder och skor:	12.760;-
Bostad:	79.750;-
Möbler, Inventarier, Textiler, utrust:	15.950;-
Hälsa och sjukvård:	6.380;-
Transport:	51.040;-
Fritid och Kultur:	62.524;-

I lanthandeln handlar vi snitt för 11.129 kr per år.

Vi handlar livsmedel utanför bygden för 26.832 kr per år.

Det är nästan 70% av vår köpkraft som försvinner ut ur bygden!

En av utmaningarna för lokala butiker är att öka omsättningen. Nära fyra av tio lanthandlare har inte högre omsättning idag än för fem år sedan, och fler än var fjärde butik gjorde inte vinst dom senaste åren. Lanthandeln i Önnköping har under flera år bytt ägare på grund av denna problematik. Tre stora utmaningar är tydliga: köptrohet, kundunderlag och konkurrens från stora butiker i tätorterna.

Om alla hushåll handlade för 6 kr mer varje dag i butiken hade vi säkrat lanthandelns framtid!

Möjligheter och potential

Vad behöver vi?

Närmsta bensinmack ligger 9 km från byn åt “fel håll” vilket innebär att man vanligtvis inte kör åt det hållet om det inte är för att tanka. Det finns därför skäl att anta att om man har en tankstation i byn kan det öka antal bilister som stannar på vägen och då även locka dom att stanna och handla, ta en fika på bageriet och placera Önnköping på turiskartan. Också viktigt att poängtera att vägen som går genom Önnköping är den “alternativa” vägen till turistmålet Österlen. Det finns då möjligheter att utveckla turismen vidare.

- Utökade transportsträckor med kollektivtrafik, bland annat mot Kristianstad och Österlen.
- Erbjuder mer övernattningsmöjligheter för lokal turism och även internationell turism.
- Erbjuder äldreboende samt samarbete mellan skola/dagis och äldreboende.
- Ett centralt beläget kulturhus som kan utveckla turism och lokal service.

Vad vill vi utveckla?

- Utveckla Önnköping som turistmål
- Kreativ skolgårdspolitik; återbruk, hållbar utveckling etc.
- Kunna erbjuda skola och dagis att handla från affären och därmed behålla inkomsterna i bygden.
- Utveckla ett beredningskök med fokus på svinn från affären och förädling och därmed kunna erbjuda matlådor till bland annat äldreomsorgen.

Hur ökar vi turismen?

- Kulturvandringar
- Lanthandelmuseum
- Utökad kollektivtrafik
- Erbjuda fler övernattningsmöjligheter i byn.
- Utveckla Öneköp som lokalt turistmål med genomtänkt miljöperspektiv och hållbarhet.
- Binda ihop allt bygden har att erbjuda.
- Synliggöra det lokala utbudet av service och utflyktsmål.

Hur samarbetar lokala företag och entreprenörer?

Genom att bland annat organisera lokala företagsträffar och kartlägga entreprenörer/företagare för att kunna utveckla lokala nätverk.

Hur säkrar vi Lanthandelns framtid?

Genom att äga affären i bygden tillsammans!

Hela Sverige ska leva har gjort en rapport som bygger på en enkät där 237 lanthandlare har svarat på frågor om sin situation och utmaningar dom upplever. Hela 45% av lanthandlare i landet är idag samägda. Studien visar att lokalbefolkningen gärna vill ha kvar sin lokala lanthandel och att majoriteten är positiva till att skapa en intresseorganisation där dom kan tänka sig att engagera sig. Föreningen levande Öneköp har tagit fram en affärsmodell där ett bygdebolag äger och driver Öneköps lanthandel. Bygdens invånare blir delägare genom köp av aktier. För att säkra allmännyttan äger föreningen minst 51% av aktierna. Bygdebolagets vinster återinvesteras i bygden. Genom samägande utvecklas även en identitet kopplad till lanthandeln och bygden och engagerar oss i att handla lokalt i vår "egen" butik.

